09/11/2021

Γέρων Ιωσήφ Βατοπαιδινός: Γάμος και Οικογένεια

/ Ορθόδοξες Προβολές

Το μυστήριον τούτο μέγα εστί εγώ δε λέγω εις Χριστόν και εις την Έκκλησίαν» *(Εφ. 5,32)*.

Στη φράση αυτή ο απ. Παύλος παραλληλίζει τη σχέση άνδρα-γυναίκας, που υπάρχει στο γάμο, με τη σχέση Χριστού-Εκκλησίας. Όπως ο Κύριος μας -ως κεφαλή-, ένωσε τον εαυτό του με την Εκκλησία και αποτελούν ένα σώμα -αν και η τελευταία αποτελείται από πολλά μέλη-, έτσι και στο γάμο η νόμιμη ένωση των δύο μερών -άνδρα και γυναίκας-, αποτελεί ένα· μία φύση όπως κατασκευάσθηκε από την αρχή της δημιουργίας.

Έργο του Μιχαήλ Μασλένικοφ

Ο άνθρωπος δημιουργήθηκε «καθ' ομοίωσιν» της Αγίας Τριάδας. Ο Θεός -αν και είναι ένας στη φύση ή ουσία-, είναι και τριάδα προσώπων ή υποστάσεων. Μεταξύ των προσώπων υπάρχει η αγαπητική κοινωνία. Ο ίδιος ο Θεός μετά τη δημιουργία του ανθρώπου ομολογεί «ότι ου καλόν είναι τον άνθρωπον μόνον» *(Γεν. 2,18)*. Από την πλευρά του σώματος παίρνει μέρος ο Θεός ομοούσιο και ομοφυές και κατασκευάζει αυτό που έλειπε. Μέσα στο σχέδιο της δημιουργίας το πλήθος θα αντικαθιστούσε τη μονάδα. Η ανθρώπινη φύση θα γινόταν «μυριυπόστατος», δηλαδή με πολλές υποστάσεις ή πρόσωπα.

Όπως η λέξη «Εκκλησία» είναι σε ενικό αριθμό και όμως περιλαμβάνει πλήθος μελών, έτσι και η λέξη «άνθρωπος» -αν και είναι σε ενικό αριθμό-, περιέχει το στοιχείο της κοινωνίας των περισσοτέρων. Ο Χριστός -ως κεφαλή-, είναι ενωμένος με το σώμα της Εκκλησίας και αποτελούν ένα. Ο άνδρας, ως κεφαλή της γυναίκας είναι ενωμένος σε ένα σώμα με αυτήν, και «άρα ουκέτι εισί δύο» αλλά «έσονται οι δύο εις σάρκα μίαν» *(Ματθ. 19,5-6)*. Στην ενότητα αυτή, που δεν είναι φυσική, κρύβεται το μυστήριο.

Πώς θα γίνει κατορθωτή αυτή η ενότητα;

Α. Προσοχή στην εκλογή.

Όπως στην κοινωνική μας ζωή μετά από δοκιμή και πείρα επιλέγουμε το συμφέρον μας και προσέχουμε να μην παρασυρθούμε ή παραπλανηθούμε και στο σοβαρότατο και αμετάβλητο μυστήριο του γάμου επιβάλλεται η κατάλληλη προσοχή.

Ούτε οι αξίες, ούτε ο πλούτος, ούτε τα φανταστικά όνειρα, ούτε και η πρόκληση

της μορφής του προσώπου πρέπει να μας δελεάζουν στην εκλογή του συντρόφου της ζωής, αν κατ’ αρχήν δεν αποδειχτεί η συμφωνία, η ομογνωμία και η αποδοχή των όρων και κανόνων της γνήσιας συζυγίας. Και οι δύο μελλόνυμφοι πρέπει να πιστεύουν στην αξία της πατρότητας και μητρότητας, χάριν των οποίων και εμείς υπάρχουμε. Εάν οι δικοί μας γονείς αδιαφορούσαν για την παιδοποιία, θα υπήρχαμε εμείς σήμερα;

Β. «Αγαπάτε αλλήλους».

Το μέσο της ενώσεως των πολλών σε ένα είναι η αγάπη, που και αυτό ως μυστήριο είναι σχεδόν ανέκφραστο. Η αγάπη είναι ο ίδιος ο Θεός. «Ο Θεός αγάπη εστί» *(Α’ Ἰω. 4,8)*. Ο Θεός δεν έχει αγάπη σαν ένα απλό χαρακτηριστικό γνώρισμα. Είναι αυτούσια αγάπη, η οποία «ου ζητεί τα εαυτής», «ου λογίζεται το κακόν», «ουκ ασχημονεί», τα πάντα συνδέει και προνοεί, «πάντα στέγει» και δικαίως ουδέποτε εκπίπτει ή αδρανεί, ή εκλείπει, ή αδυνατεί.

Ο νόμος ολοκληρώνεται με το «αγαπήσεις τον πλησίον σου ως σεαυτόν». Γι’ αυτό η Γραφή διατάσσει: «Εάν προληφθή άνθρωπος εν τινι παραπτώματι, υμείς οι πνευματικοί *(δηλ. οι φορείς της αγάπης)*, καταρτίζετε τον τοιούτον» *(Γαλ. 6,1)* και «αλλήλων τα βάρη βαστάζετε και ούτως αναπληρώσατε τον νόμον του Χριστού» *(Γαλ. 6,2)*.

Εάν θέλουμε να περιπατούμε «αξίως της κλήσεως» μας θα το πετύχουμε με ταπεινοφροσύνη και πραότητα «ανεχόμενοι αλλήλους» με αγάπη. Γίνεσθε μεταξύ σας «χρηστοί, εύσπλαχνοι, χαριζόμενοι εαυτοίς» *(Εφεσ. 4,32)*, υποτασσόμενοι μεταξύ σας με φόβο Θεού.

Την ιδιοτέλεια, το μεγαλύτερο αποτέλεσμα της πτώσεως μας, μόνον η αγάπη μπορεί να τη συντρίψει και να τη μεταστρέψει σε ανιδιοτέλεια. «Μηδείς το εαυτού ζητείτω, αλλά το του ετέρου» *(Α’ Κορ. 10,24)*, «πάντα υμών εν αγάπη γινέσθω» *(Α’ Κορ. 16,14)* και το σπουδαιότερο «εντέλλομαι υμίν ίνα αγαπάτε αλλήλους» *(Ἰω. 15,17)*.

Αυτή η αγάπη είναι ο απαραίτητος κανόνας και νόμος της ζωής, της ενότητας, της αρμονίας, που καταλήγει στο Θεό, γίνεται όπως είναι ο Θεός, αθάνατος και αΐδιος. Μέσω αυτής επιτυγχάνουμε την αρμονία του γάμου από αυτή τη ζωή ως την αιωνιότητα αφού ο Θεός, η παναγάπη, αποκαλύπτει ότι «εγώ ζω και υμείς ζήσεσθε» *(Ιω. 14,19)* και «όπου ειμί εγώ, εκεί και ο διάκονος ο εμός έσται» *(Ιω. 12,26)*. Ποιός είναι ο δικός του διάκονος παρά ο υπηρέτης της αγάπης, που όχι μόνο υπηρετεί ανιδιοτελώς, αλλά και την ίδια την ψυχή του πρόθυμα διαθέτει, αν η ανάγκη το απαιτεί, για τη ζωή των άλλων;

Δεν ευσταθούν οι προφάσεις της δήθεν ιδιαιτερότητας των χαρακτήρων ή των συνηθειών και της επιρροής του περιβάλλοντος, ούτε και αυτής της κληρονομικότητας. Η συγκατάβαση της σαρκώσεως του Θεού Λόγου, του Κυρίου μας, ανέπλασε και μεταμόρφωσε όλη τη μεταπτωτική μας διαστροφή και μας πρόσθεσε εξουσία να πατούμε «επί όφεων και σκορπίων και πάσαν την δύναμιν του εχθρού» *(Λουκ. 10,19)*. «Πάντα ισχύομεν εν τω ενδυναμούντι ημάς Χριστώ» *(Φιλ. 4,13)*. Αυτό το μαρτυρούν οι δεδικαιωμένοι δούλοι του Θεού που υπερέβησαν τον νόμο της φθοράς και της διαστροφής.

Γ. «Οι άνδρες αγαπάτε τας γυναίκας εαυτών».

Στη συζυγία η αγάπη επιβάλλεται και για ένα ακόμη λόγο, ας πούμε καλύτερα από κάποια ιδιαιτερότητα. Αυτός είναι η φύση της γυναίκας, που αποδεικνύεται ότι είναι γέννημα και προϊόν αγάπης *(δημιουργήθηκε από την πλευρά του Αδάμ που ήταν κοντά στο μέρος της καρδιάς)* και επομένως δεν ισορροπεί, όταν τη στερείται. Η ίδια πηγάζει αγάπη μέσω της μητρότητας της και δίκαια απαιτεί να αγαπάται, αφού και η ίδια κατά φύση και θέση αγαπά.

Η ιστορία και τα πράγματα μαρτυρούν ότι αν οι σύζυγοι θέλουν να πετύχουν την αρμονία και την ομαλότητα μεταξύ τους, πρέπει να υπάρχει μόνιμα μεταξύ τους η αγάπη· ειδικά όμως του άνδρα προς τη γυναίκα του. Αυτό ακριβώς έκανε και ο Χριστός προς την Εκκλησία του. Παρέδωσε τον εαυτό του για να την καταστήσει ένδοξη.

Ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος, αυτός ο μέγιστος Ιεράρχης, προκαλεί τον άνδρα να μην κουράζεται να δείχνει στη σύζυγό του την αγάπη του και ότι όλη η θέληση και η προσπάθεια του είναι η ευτυχία της.

Αυτό, δυστυχώς, πολύ απουσιάζει σήμερα και τα αποτελέσματα είναι απελπιστικά. Η σημασία και η φύση της συζυγίας παραχαράχθηκε από την επίδραση του ευρωπαϊκού κυκεώνα, που τίποτε δε σεβάστηκε από την ανθρώπινη

προσωπικότητα και τις πνευματικές και ηθικές αξίες, που οι προγονοί μας με αυτοθυσία κράτησαν.

Επειδή η αύξηση των ανθρώπων γίνεται με τη νόμιμη συζυγία με λύσσα ο αδίστακτος εχθρός του ανθρώπου, ο διάβολος, προσπαθεί να διαλύσει τα ήθη και να καταλύσει το δεσμό της αγάπης και της ενότητας. Το τόσο σοβαρό θέμα του γάμου δεν πρέπει να παραμεληθεί με τις παραχαράξεις του ένοχου και ανώμαλου βίου για να μην ακούσουμε και εμείς, όπως οι παλαιοί αποστάτες των ηθικών αξιών, που αποκήρυξε ο Θεός: «ου μη καταμείνει το πνεύμα μου εν τοις ανθρώποις τούτοις διά το είναι αυτούς σάρκας» *(Γέν. 6,3)*. Και επέφερε τον κατακλυσμό για να τιμωρήσει την αποστασία.

Ο σύζυγος για να πετύχει εύκολα αυτό το ρόλο -ανάλογα με τις περιστάσεις-, θα πρέπει να φέρεται στη σύζυγό του άλλοτε σαν πατέρας, άλλοτε σαν αδελφός, άλλοτε σαν φίλος και πάντοτε σαν άνδρας της. Αν το κάνει αυτό θα πετύχει την ατάραχη και αρμονική διάθεση της συζύγου, που ενώ σε πολλά σημεία είναι περισσότερο φιλότιμη και έχει αυτοθυσία, σε μερικά μικρής σημασίας συμβάντα αποθαρρύνεται και μικροψυχεί.

Δεν είναι υπερβολή ούτε προσποίηση η εκδήλωση αγάπης του συζύγου προς τη γυναίκα του, αφού μόνο στη νόμιμη συζυγία μπορεί να εκδηλωθεί η γνήσια και πραγματική αγάπη, εφ’ όσον «έσονται οι δύο εις σάρκα μίαν». Καμιά άλλη εκδήλωση τρυφερότητας και συμπάθειας δεν μπορεί να παραλληλισθεί με το «έσονται οι δύο εις σάρκα μίαν» της νόμιμης συζυγίας από την οποία προέρχεται η καταβολή της ανθρώπινης ζωής. Άλλωστε και η περιγραφή του γυναικείου φύλου, που είναι και το ασθενές μέρος, απαιτεί την πρακτική του συμπλήρωση από την ανδρική αγάπη και αυτός είναι ο λόγος της ζήλειας που πλεονάζει στη γυναίκα. Ο καλύτερος τρόπος δαμασμού της γυναικείας ζήλειας είναι πρακτικά η γνήσια και έμπρακτη εκδήλωση αγάπης του συζύγου προς τη γυναίκα του.

Στη γενική διαστροφή που επικράτησε λόγω της αποστασίας από το Θεό «ανένδεκτον του μη ελθείν τα σκάνδαλα» *(Λουκ. 17,1)*. Χρειάζεται πολλή προσοχή στη συγκράτηση του δεσμού της συζυγίας. Να μη λαμβάνονται υπ’ όψιν τα σκάνδαλα, από τα οποία πηγάζουν οι παρεξηγήσεις. Συνιστούμε, ειδικά στον άνδρα, ως την κεφαλή, να μην προδίδει την αγάπη και το σύνδεσμο με τη σύζυγό του, γιατί ο διάβολος και τα όργανά του ουδέποτε θα παύσουν να πολεμούν για να πληγώσουν τη ρίζα της ζωής.

Ένα δείγμα πραγματικής παρηγοριάς και στηριγμού, που μας συμβούλευσαν οι γέροντες σύμβουλοί μας, και των δύο φύλων, για τις δύσκολες ώρες είναι: «Μην ξεχνάτε ποτέ την πρώτη εβδομάδα του γάμου σας». Είστε οι ίδιοι όπως και τότε.

Τίποτε δε σας χωρίζει.

Υπενθυμίζουμε στους άνδρες το «συνοικούντες κατά γνώσιν, ως ασθενεστέρω σκεύει τω γυναικεί-ω» *(Α' Πέτ. 3,7)*. Αυτό σημαίνει ότι η παρεκτροπή της συζύγου θεραπεύεται με την αγάπη και την τρυφερότητα, παρά με την επίπληξη και το θυμό. Μην κάνεις παρατήρηση στη σύζυγό σου, σε περίπτωση λάθους, ειδικά την ώρα του πειρασμού και της αιχμής. Εφάρμοσε το λόγο του Δαβίδ: «Εγώ δε ωσεί κωφός ουκ ήκουον, και ωσεί άλαλος ουκ ανοίγων το στόμα αυτού» *(Ψαλμ. 37,13)*. Σε άλλη ώρα, όταν είστε μόνοι σας, μακριά από τα παιδιά, εάν υπάρχουν, πάρε με τρυφερότητα τη σύζυγό σου στην αγκαλιά σου και πες της. «Αγάπη μου, δεν ξέρεις πόσο σε αγαπώ; Εγώ θέλω να είσαι μια αξιοπρεπής κυρία. Αυτό που έκανες δεν σε τιμά». Τότε μόνο δέχεται το σφάλμα και ζητά συνειδητά συγγνώμη. Αυτά είναι γεννήματα της πείρας. Εάν την ώρα του λάθους ή της ζημιάς, την ελέγξεις, θα πεισμώσει, θα ανταπαντήσει, θα μουτρώσει, θα επικαλεσθεί προφάσεις και θα πει ψέματα! Η σύνεση προλαμβάνει, εάν χρησιμοποιηθεί το φάρμακο της αγάπης.

Από τη μικρή ερευνά μας, από όσα ακούσαμε και είδαμε, βγάλαμε το συμπέρασμα ότι την περισσότερη ευθύνη για ό,τι κακό συμβαίνει στους γάμους έχουν οι άνδρες, γιατί δεν δείχνουν αγάπη στις συζύγους τους. Αγαπούν, δυστυχώς τις γυναίκες, αλλά όχι τις δικές τους. Αυτή είναι η ρίζα του κακού. Τότε φυτρώνει η ζήλεια και η υποψία -με τα γνωστά αποτελέσματα-, ιδίως όταν και οι γύρω διατείνονται ότι μάλλον κάτι συμβαίνει!

Το γραφικό «άφετε και αφεθήσεται» και το «ανεχόμενοι αλλήλων εν σπλάχνοις Ιησού Χριστού» πρέπει να επικρατεί απαραιτήτως για να υπάρχει ομαλότητα στην οικογένεια. Πολλά λάθη και σκληρότητα έχουν οι άνδρες. Συνήθως πλεονάζει η απροσεξία και η υποχώρηση στα θέματα ηθικής, που στους καιρούς μας πέρασε τα όρια. Αν συμβεί κάτι τέτοιο στη γυναίκα, τότε ο πέλεκυς της παιδείας και εκδικήσεως πέφτει βαρύς.

Η αγάπη προς τη σύζυγο είναι ως προς τον άνδρα και δικαιοσύνη, γιατί το μόνο πρόσωπο που αχώριστα και πρακτικά θα παραμείνει στο πλευρό του είναι η σύζυγος του, αφού όλα τα πρόσωπα του περιβάλλοντος του σιγά-σιγά θα εκλείψουν, ενώ στους ευσεβείς συζύγους η συζυγία συνεχίζεται και στην αιωνιότητα.

Δ. «Αυξάνεσθε και πληθύνεσθε»

Ο τίμιος γάμος είναι η βάση της αρμονίας, της ειρήνης, της κατά το δυνατόν ευτυχίας αλλά το κυριότερο απ' όλα είναι η βάση της δημιουργίας ανθρώπων, της πιό υψηλής στους κόσμους μας αξίας, εφ' όσον ο Κύριος μας αποκαλύπτει ότι δεν

είναι άξιος όλος ο κόσμος για έναν άνθρωπο. Το υψηλότατο αυτό αξίωμα που η θεία παναγαθότητα παραχώρησε στους δύο συζύγους, να γεννούν άνθρωπο, που έχει τη δυνατότητα να αποκτήσει θεοαγχιστεία και να γίνει «κληρονόμος του Θεού Πατρός και συγκληρονόμος του Υιού αυτού» δεν μπορεί να περιγραφεί. Το μέγιστο αυτό αξίωμα που παράγει όχι ήλιους ή άστρα ή ηλιακά συστήματα, αλλά την «κατ' εικόνα και ομοίωσιν» του Δημιουργού μορφή, το παράγει η σεμνότητα και συμφωνία του γάμου και γίνεται ο άνθρωπος συνεργός της αειζωείας χάρη στο Θεό.

Το απαραίτητο μέσο αυτού του θριάμβου είναι η γνήσια και αληθινή αγάπη των συζύγων, κυρίως στις αντιξοότητες της ζωής, εφ' όσον και ο ανύστακτός μας εχθρός πολεμά. Επειδή όμως κεφαλή της γυναίκας είναι ο άνδρας, αυτός πρέπει να έχει τη μέριμνα για την αδιάλειπτη αγάπη η οποία θα τους συνδέει. Ο Απ. Παύλος συμβουλεύει: «Τη γυναικί ο ανήρ την όφειλομένην εύνοιαν αποδιδότω· ομοίως και η γυνή τω ανδρί» *(Α' Κορ. 7,3)*. Ερμηνεύοντας τη βαθύτητα αυτού του μυστηρίου λέγει: «η γυνή του ιδίου σώματος ουκ εξουσιάζει, αλλ' ο ανήρ· ομοίως δε και ο ανήρ του ιδίου σώματος ουκ εξουσιάζει, αλλ' η γυνή» *(Α' Κορ. 7,4)*. Και προσθέτει τους λόγους της οικονομίας για να μην εισχωρούν ελλείψεις ή υπερβολές. Λέγει λοιπόν στους συζυγούς: «Μη αποστερείτε αλλήλους, ει μη τι αν εκ συμφώνου προς καιρόν, ίνα σχολάζητε τη νηστεία και τη προσευχή, και πάλιν επί το αυτό συνέρχησθε, ίνα μη πειράζη υμάς ο σατανάς» *(Α' Κορ. 7,5)*. Το «εκ συμφώνου» που τονίζει ο Παύλος έχει βαθιά σημασία, διότι το «ασύμφωνον» γεννά την υποψίαν της σατανικής κακότητας, αλλά λαμβάνεται υπ' όψιν και το περιβάλλον, που πάντοτε γεννά πειρασμούς.

Για τη σταθερότητα και τη μονιμότητα του γάμου ο Παύλος γράφει: «Παραγγέλλω ουκ εγώ αλλ' ο Κύριος γυναίκα από ανδρός μη χωρισθήναι και άνδρα γυναίκα μη αφιέναι» *(Α' Κορ. 7,10)*. Αλλού απευθυνόμενος στον άνδρα λέγει: «δέδεσαι γυναικί; μη ζήτει λύσιν. Αέλυσαι από γυναικός μη ζήτεί γυναίκα» *(Α' Κορ. 7, 27)*.

Ε. Ο νόμος της επιρροής.

Υπάρχει και άλλος λόγος σοβαρότερος, που απορρέει από την έμπρακτη συζυγική αγάπη και ενότητα, σύμφωνα με το νόμο της επιρροής. Αν οι πιστοί σύζυγοι εφαρμόζουν το νόμο της αγάπης μεταξύ τους, τότε η υπερφυσική ενέργεια της αγάπης, που είναι θεία και ζωοποιός, επιδρά οργανικά από τη σύλληψη, την εγκυμοσύνη και τον τοκετό στη διάπλαση του ακέραιου και σωστού χαρακτήρα του παιδιού. Έτσι πρακτικά και πραγματικά το παιδί αποκτά χαρακτήρα και προσωπικότητα που περιείχε η πρώτη «κατ' εικόνα και ομοίωσιν» του Δημιουργού ανθρώπινη υπόσταση.

Αν οι σύζυγοι με προσοχή και πίστη εφαρμόζουν στη ζωή τους την εντολή της θείας αγάπης, οι καρποί είναι εμφανείς στην αρμονική και ειρηνική οικογενειακή ζωή καθώς και στο χαρακτήρα των παιδιών που θα γεννηθούν αφού δε θα είναι μόνο γεννήματα και προϊόντα της σάρκας αλλά και του πνεύματος, εφ’ όσον «το γεγεννημένον εκ του πνεύματος πνεύμα έστιν» *(‘Ιω. 3, 6)*.

ΣΤ. Μη δέχεσθε τις επεμβάσεις.

Η πραγματική και αμετάβλητη αγάπη που εντέλλεται ο Θεός, μόνο στη νόμιμη συζυγία μπορεί να εφαρμοσθεί και να καρποφορήσει. Όλα γύρω μας είναι ρευστά, ασταθή και αλλάζουν συνεχώς. Τί παραμένει αμετάβλητο στην κοινωνία, στις συγγένειες και τις συνεργασίες μεταξύ των ανθρώπων; Μόνο στη νόμιμη συζυγία επικρατεί η ανιδιοτελής και γνήσια αγάπη επειδή κατά τη θεία εντολή «ους ο Θεός συνέζευξε» κανείς δεν πρέπει να χωρίζει.

Η ενότητα των δύο συζύγων καθορίσθηκε από την αρχή της δημιουργίας. Δεν υπάρχουν λάθη στη δημιουργία αφού η Γραφή μαρτυρεί ότι «είδε ο Θεός τα πάντα όσα εποίησεν και ιδού καλά λίαν». Προέβλεπε ο Θεός την πτώση του ανθρώπου και τον τρόπο του πολλαπλασιασμού του και γι’ αυτό επέβαλε την ενότητα των δύο σε ένα, για να κρατηθεί η υπόσταση της ζωής με την αγάπη. Το «παρά Κυρίου αρμόζεται γυνή ανδρί» *(Παρ. 19,14)* αναφέρεται στους πιστούς, στους οποίους εφαρμόζεται το θέλημά του. Στην Παλαιά Διαθήκη ο Θεός οδηγούσε τους πιστούς του θεράποντες στην ενότητα της αληθινής συζυγίας και τους παρουσίαζε ως παράδειγμα, στην κατωτερότητα της τότε αμάθειας και αγνωσίας που επικρατούσε.

Όπου υπάρχει η αγάπη μέσα στο γάμο κανένας κλονισμός δεν θα μπορεί να επιδράσει, ούτε και η πεθερά! Αναγκάσαμε, ας μας επιτραπεί η λέξη, ώριμους στην ηλικία ιδανικούς συζύγους να μάς πληροφορήσουν από την πείρα τους ποιό είναι το απαραίτητο στοιχείο της αρμονικής συζυγίας και δεν μάς απέκρυψαν ότι ήταν η αγάπη. Ευγενείς κυρίες μάς αποκάλυψαν: «Εμάς ως γυναίκες, τίποτε άλλο δεν μάς καθησυχάζει και ειρηνεύει όσο η αίσθηση ότι ο σύντροφός μας, αγαπά αληθινά, μόνον εμάς. Δυστυχώς ως γυναίκες είμαστε καχύποπτες, επηρεαζόμενες από το περιβάλλον».

Χρειάζεται προσοχή στην επιρροή, για να μην πω επιβολή, των γονέων και των συγγενών, απ’ όπου πήρε και το κακό όνομα η πεθερά. Μετά το γάμο συνιστούμε στα ανδρόγυνα να απομακρύνουν τις επεμβάσεις των γονέων ή όποιων άλλων η επίδραση είναι καταλυτική.

Αφού δεχθήκαμε τα παράπονα των συζύγων και τις διαφωνίες τους, κάνοντας κάποια συγκατάβαση, τους ερμηνεύσαμε τη σημασία και την έννοια του μεγάλου αυτού μυστηρίου και τους πείσαμε να αναθεωρήσουν τις σχέσεις τους κάτω από το πρίσμα του «κατά Χριστόν» συζυγικού βίου. Πείστηκαν, τουλάχιστον όσοι ακούσαμε, που δεν ήταν λίγοι. Από τότε ζουν, όπως μας διηγούνται, το πλήρωμα της αρμονίας και ειρήνης στην οικογένεια και στον εαυτό τους το υψηλότατο μυστήριο της μεταξύ τους ενότητας. Ομολογούν μάλιστα ότι επανήλθε σ' αυτούς η αίσθηση των πρώτων μηνών του γάμου τους, ενώ οι περισσότεροι είναι σε προχωρημένη ηλικία κατά την οποίαν οι φυσικές ορμές βρίσκονται σε μαρασμό. Αυτή τη διαπίστωση τη συναντούμε συχνά, ακόμη και σε όσους πέρασαν πειρασμούς και θύελλες στη ζωή τους, όταν επανασύνδεσαν «εν Χριστώ» τη συζυγική τους ζωή που είχε διαταραχθεί.

Σ' αυτή την ένωση και την αγάπη συναντήσαμε υπερφυσικές ιδιότητες, προϊόντα της θείας Χάριτος που μας κατέπληξαν. Στη γνησιότητα της συζυγικής αγάπης είδαμε την επέμβαση της Χάριτος και θαυμάσαμε τη δύναμη και ενέργεια της αληθινής αγάπης. Δημιουργείται μεταξύ των νόμιμων συζύγων μια υπερφυσική ενέργεια, ώστε να προαισθάνονται τα συναισθήματα ο ένας του άλλου, ακόμη και όταν βρίσκονται σε μακρινές αποστάσεις. Δείγμα και μαρτυρία ότι «ουκέτι εισί δύο» αλλά μια ψυχή και ένα σώμα.

Αυτό είναι ιδίωμα και ενέργεια της Χάριτος που επιδρά όπου ακριβώς συναντήσει την αληθινή αγάπη των συζύγων, που έμαθαν να ζουν ο ένας για τον άλλον.

Γι' αυτό παρακαλούμε και επιμένουμε το χριστεπώνυμο πλήρωμα να επιστρέψει στις βάσεις της ιεράς παραδόσεως από όπου η θεία Χάρη θα μάς κατευθύνει και θα μάς αξιώσει του προορισμού μας και θα απολαύσουμε μια υγιή κοινωνία, μια ζώσα Εκκλησία, ένα ουράνιο πολίτευμα, γιατί όλα προκύπτουν από τον επιτυχημένο γάμο, την απόλυτα ενωμένη οικογένεια. Ειδικά όμως από τις άξιες και ηρωίδες μητέρες που θα γεννήσουν τους ήρωες της Εκκλησίας, της κοινωνίας, της πολιτείας και γιατί όχι και της οικονομίας, όταν θα χαραχθεί η βασιλεία του Θεού επί της γης.

«Ο ανήρ έστι κεφαλή της γυναικός», αναφέρει ο* Απ. *Παύλος. Ποιό νόημα έχει η φράση;

Η ισότητα και ισοτιμία του άνδρα και της γυναίκας μέσα στο γάμο είναι απόλυτη. Μπροστά στο Θεό όλοι οι άνθρωποι είναι ίσοι. «Ουκ ένι ιουδαίος ουδέ Έλλην, ουκ ένι δούλος ουδέ ελεύθερος, ουκ ένι άρσεν και θήλυ· πάντες γαρ υμείς εις έστε εν Χριστώ Ιησού» *(Γαλ. 3,28)*. Άνδρας και γυναίκα έχουν την ίδια ανθρώπινη φύση. Το

διαφορετικό υπάρχει «κατά την του σώματος ιδιότητα».

Κοιτάξτε τί προφητεύει, ως θεόκτιστη ύπαρξη, γεμάτη από θείο φωτισμό, ο πρωτόπλαστος Αδάμ όταν αντικρίζει τη γυναίκα, που δημιουργήθηκε από την πλευρά του. «Τούτο νυν οστούν εκ των οστέων μου και σαρξ εκ της σαρκός μου». Πρέπει να ονομασθεί «γυνή, ότι εκ του ανδρός αυτής ελήφθη». «Είδες Πνεύματος Αγίου κοινωνίας μετέχοντα τον Αδάμ και χάριτος, ης ηξίωται; Είδες εξαίρετον λόγον τον μετά πολλάς γενεάς έως εσχάτου βεβαιούμενον;»*(Σεβηριανός Καβάλας)*.

Και μάλιστα φανερώνοντας το προορατικό του χάρισμα ο Αδάμ λέγει ότι «ένεκεν τούτου» *(δηλ. της γυναίκας)* θα εγκαταλείπει ο άνδρας τον πατέρα και τη μητέρα και «έσονται οι δύο εις σάρκα μίαν». Είναι φανερό ότι προφητεύει ο Αδάμ γιατί δεν γνώριζε γονείς. «Δεν φαίνεται να έχει λοιπόν, αφού είναι άνθρωποι, άλλη φύση η γυναίκα και άλλη φύση ο άνδρας- έχουν την ίδια φύση, και άρα και την αρετή» *(Κλήμης Αλεξανδρεύς)*.

Πράγματι στη Γραφή συναντούμε μια προτεραιότητα του άνδρα όπως στο χωρίο της Α’ Κορ. 11, 1 κ.ε. Εκεί λέγεται ότι, «κεφαλή γυναικός ο ανήρ», «και γαρ ουκ εκτίσθη ανήρ διά την γυναίκα, αλλά γυνή διά τον άνδρα». Η προτεραιότητα όμως του άνδρα δεν σημαίνει υπεροχή απέναντι στη γυναίκα. Έχει προτεραιότητα στα καθήκοντα παρά στα δικαιώματα. Το θέλημα του Θεού είναι η αμοιβαία υποταγή των συζύγων «υποτασσόμενοι αλλήλοις εν φόβω Χρίστου». Ο άνδρας πρέπει να αγαπά και να περιθάλπει τη γυναίκα του, «καθώς και ο Κύριος την Έκκλησίαν». Αν και είναι Κύριος δεν την καταδυναστεύει, δεν την υποδουλώνει, αλλά θυσιάζει τον εαυτό του για χάρη της, «ίνα αυτήν αγιάση» *(Εφ. 5,26)*. Η προτεραιότητα του άνδρα μέσα στο γάμο εκδηλώνεται ως καθήκον αγάπης, διακονίας και θυσίας για χάρη της γυναίκας του.

Η φυσική υπεροχή του άνδρα μέσα στη Άγια Γραφή αποτελεί έκφραση του θελήματος του Θεού. Η άρνηση της προτεραιότητας θεωρείται άρνηση του θείου θελήματος και αυτήν καταπολεμεί στην Α’ Κορινθίους 11,2-16 ο Παύλος. Η φυσική όμως υπεροχή του άνδρα είναι αυτονόητη γι* αυτόν; Ο άνδρας δεν είναι, οφείλει να γίνει, αυτό το οποίο θέλει ο Θεός, δηλαδή κεφαλή της γυναίκας. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να συμπεριφέρεται προς τη γυναίκα του, όπως θέλει ο Θεός.

Αν η γυναίκα μέσα στο γάμο θεωρεί την προσφορά της προς το άνδρα ως δουλεία, τότε θα θέλει να απελευθερωθεί και να φανεί ανώτερη από αυτόν. Αν ο άνδρας θεωρεί την αγάπη της γυναίκας του ως αδυναμία και εξάρτηση, τότε κάνει κατάχρηση και την καταδυναστεύει. Εδώ όμως μιλούμε για κατάπτωση.

Έργο του Μιχαήλ Μασλένικοφ

Τί αναφέρει ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος για την εκδήλωση της αγάπης του άνδρα προς τη γυναίκα του;

Θα παραθέσουμε μερικές συμβουλές του αγίου.

«Λόγια αγάπης να της λες: … Εγώ από όλα, τη δική σου αγάπη προτιμώ και τίποτε δεν μου είναι τόσο βασανιστικό ή δυσάρεστο, όσο το να βρεθώ κάποτε σε διάσταση μαζί σου. Και αν όλα χρειασθεί να τα χάσω, και αν στους μεγαλύτερους βρεθώ κινδύνους, οτιδήποτε και αν πάθω, όλα μου είναι ανεκτά και υποφερτά, όσο εσύ μου είσαι καλά. Και τα παιδιά, τότε μου είναι περιπόθητα, εφ’ όσον εσύ μας συμπαθείς …Ίσως κάποτε σου πει: Ποτέ ως τώρα δεν ξόδεψα από τα δικά σου, έχω ακόμη τα δικά μου, που μου έδωσαν οι γονείς μου. Τότε πες της: Τί λες καλή μου; Έχεις ακόμη τα δικά σου; Ποιά λέξη μπορεί να είναι χειρότερη από αυτή; Σώμα δεν έχεις πια δικό σου και έχεις χρήματα; Δεν είμαστε δύο σώματα μετά το γάμο, αλλά γίναμε ένα. Δεν έχουμε δύο περιουσίες, αλλά μία… Όλα δικά σου είναι, και εγώ δικός σου είμαι, κορίτσι μου. Αυτό με συμβουλεύει ο Παύλος λέγοντας ότι ο άνδρας δεν εξουσιάζει το σώμα του, αλλά η γυναίκα. Και αν δεν έχω εξουσία στο σώμα μου, αλλά εσύ, πόσο μάλλον δικά σου είναι τα χρήματα… Ποτέ να μην της μιλάς με πεζό τρόπο, αλλά με φιλοφροσύνη, με τιμή, με αγάπη πολλή. Να την τιμάς, και δεν θα βρεθεί στην ανάγκη να ζητήσει την τιμή από τους άλλους… Να την προτιμάς από όλους για όλα, για την ομορφιά, για τη σωφροσύνη της και να την εγκωμιάζεις. Να κάνεις φανερό ότι σου αρέσει η συντροφιά της και ότι προτιμάς να μένεις στο σπίτι για να είσαι μαζί της από το να βγαίνεις στην αγορά. Από όλους τους φίλους να την προτιμάς και από τα παιδιά που σου χάρισε και εξαιτίας της να τα αγαπάς».

***Μια αληθινή ιστορία. Ένα ζωντανό παράδειγμα γνησίου συζύγου*.**

Συνάντησα στη ζωή παράδειγμα γνήσιου και αληθινού συζύγου, που με συγκλόνισε. Το αναφέρω γιατί δεν πρέπει να αποσιωπηθεί. Ζούσε εδώ στη χώρα μας ένας πραγματικός κύριος, που στο χαρακτήρα του περιέσωζε όλη την ανθρώπινη τελειότητα με τη βοήθεια της Χάριτος του Χριστού. Στην ηλικία των τριάντα ετών, έκρινε ότι ήταν έτοιμος να προχωρήσει σε γάμο. Ώς πιστός επέμενε με πολλή προσευχή και δέηση στον Κύριό μας, να τον φωτίσει και να τον βοηθήσει στο σκοπό του. Περιέστρεφε στη διάνοιά του τα λόγια της Γραφής «παρά Κυρίου αρμόζεται γυνή ανδρί» *(Παρ. 19,14)*.

Αποφάσισε να προχωρήσει. Ήταν πεπεισμένος ότι το πρόσωπο που του προξένεψαν το έστειλε ο Θεός. Έγινε με πολλή ευλάβεια ο γάμος αφού τηρήθηκαν όλοι οι κανόνες των χριστιανικών μας αρχών. Αν και η σύντροφός του ήταν μικρότερη κατά δέκα χρόνια, δεν το έλαβε υπ’ όψιν, έχοντας σταθερή πίστη στη θεία πρόνοια. Συχνά δε της φερόταν σαν να ήταν κορούλα του. Αυτή έκανε λαθάκια, γιατί φαινόταν ζωηρούλα, αλλά ποτέ δεν τον απασχόλησαν λόγω της αγάπης του.

Κοινωνικές υποχρεώσεις τον ανάγκασαν, επειδή ήταν μέτοχος μεγάλων

επιχειρήσεων που βρί-σκονταν στο εξωτερικό, να μεταβεί εκεί. Με την προσευχή του και πιστεύοντας πάντοτε στην πανσωστική πρόνοια του Θεού, πήρε τη σύζυγο του μαζί του. Σε λίγο καιρό η νεαρή σύζυγος άρχισε να δυσαρεστείται. Υποπτευόταν ότι την πήρε μαζί του για να τη χωρίσει από το περιβάλλον της. Προσπάθησε να την καθησυχάσει αλλά δεν το κατόρθωσε. Η σύζυγός του μόνη της έφυγε και επέστρεψε στην Ελλάδα.

Θέλησε να ζήσει την ελευθερία σύμφωνα με τα πάθη και τις συνήθειες που είχε μάθει· κάποιοι, ειδικοί σ' αυτά, την παρέσυραν και κατέληξε να εργάζεται σε ένα καζίνο ως κοινή γυναίκα.

Ο ιδανικός σύζυγος και ομολογητής δεν έπαυσε να προσεύχεται και να αγωνίζεται πνευματικά γι' αυτήν κάθε μέρα. Η προσευχή του ή μάλλον η κραυγή του προς το Θεό ήταν πάντοτε η ίδια: «Κύριε μου, θα επιμένω να σε εκβιάζω για τη σύζυγό μου. Το ιερό σου λόγιο ότι "παρά Κυρίου αρμόζεται ανδρί γυνή", δεν θα σβήσει ποτέ από το είναι μου. Άκουσε την προσευχή μου, τη δέηση μου, την ικεσία μου. Τί Κύριε μου, αν πλανήθηκε μια νεαρή κόρη; Εγώ προσεύχομαι γι' αυτήν και δεν θα παύσω να κλαίω "ενώπιον σου ημέρας και νυκτός". Θέλω τη σύζυγό μου. Εγώ, Κύριε μου, τη συγχωρώ. Εσύ δεν θα τη συγχωρήσεις; Δεν θα τη θεραπεύσεις; Προς τί, Πανάγαθε Δέσποτα η "άφατος" σου κένωση; Δεν βγήκες αναζητώντας το "απολωλός", το "πεπλανημένο", το άρρωστο; Ομολογώ μπροστά στην Παναγαθότητά σου ότι δεν θα παύσω να σε ενοχλώ, εάν δεν μου επιστρέψεις τη νόμιμη σύζυγό μου».

Συνέχισε, ο ήρωας αυτός, για δυο χρόνια να προσεύχεται, να κλαίει, εκβιάζοντας τα σπλάγχνα του γλυκύτατού μας Σωτήρα Χριστού. Στο διάστημα αυτό της επιμονής του ενήργησε η Χάρις. Ξύπνησε η κόρη από τον κατήφορο και την πτώση και ομολόγησε με στεναγμούς ότι «τώρα πρέπει ο Θεός να κάμει άλλη κόλαση, γιατί αυτή που υπάρχει, είναι μικρή για μένα»! Με δειλία, χωρίς θάρρος, αποφάσισε και έγραψε ένα γραμματάκι, στον κλαίοντα σύζυγο: «Δεν τολμώ να σε ονομάσω σύζυγο, γιατί δεν έχω δικαίωμα, αλλά αν επιστρέψω, δεν με δέχεσαι ως υπηρέτρια;». Μόλις πήρε αυτός το γράμμα γαλήνεψε και πίστεψε ότι έφτασε η ώρα του τέλους. Της απαντά με τη φυσική του πάντοτε τρυφερότητα: «Αγάπη μου, γιατί έχασες το θάρρος σου; Δεν σε έστειλα εγώ για διακοπές και περιμένω με αγωνία τη σύζυγό μου, την αγάπη μου, πότε θα γυρίσει στην αγκαλιά μου;».

Μετά την επιστολή πήρε το θάρρος και του απάντησε. «Έρχομαι σύντομα».

Συνεννοήθηκαν για την ημέρα της αφίξεως και την περίμενε στο αεροδρόμιο. Μόλις βγήκε αυτή και τον συνάντησε, έπεσε κάτω και άρχισε να κτυπιέται και να κλαίει γοερά. Τότε την πήρε στην αγκαλιά του και παρηγορώντας την έφτασαν

στο αυτοκίνητό τους. Την έβαλε να καθίσει δίπλα του. Και όλο την παρηγορούσε, πείθοντάς την να μη θυμάται τίποτα από τα παλιά και ότι «η μετάνοια όλα τα θεραπεύει, αφού θα αγωνιζόμαστε μαζί».

Με αυτή τη στοργή και τρυφερότητα έφτασε η νύκτα. Μόλις έκλεισε τα μάτια του, ο ήρωας αυτός της αυτοθυσίας και της αγάπης, «ηρπάγη εις θεωρίαν και ανήλθε μέχρι τρίτου ουρανού». Δεν μπορούσε να περιγράψει και να διηγηθεί όσα η θεία Χάρις τον αξίωσε. Είδε τις χορείες των αγίων, τα «μένοντα αγαθά των σεσωσμένων» και όλη τη θεία αγάπη που τον κρατούσε σε έκσταση.

Τότε πραγματικά ελεεινολόγησα την αθλιότητά μου και είπα: καυχάσαι μάταια, καλόγερε, για τη ζωή σου, ενώ αυτός με μια θυσία ανέβηκε μέχρι «τρίτου ουρανού». Ιδού ένα παράδειγμα και μια εικόνα του πραγματικού συζύγου και ανδρός. Μετά αυτή η κορούλα αποδείχθηκε η ιδανικότερη σύζυγος.

Γέροντος Ιωσήφ Βατοπαιδινού, «Συζητήσεις στον Άθωνα», Ψυχωφελή Βατοπαιδινά 13, σ. 141-164

ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟΙ ΛΟΓΟΙ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΣΤΟΥ ΓΕΡΟΝΤΟΣ ΕΔΩ